HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ועוד דקמשני ליה כשעמד בדין קודם מיתתו והך העמדה ממי מהני הכי כפר ונשבע ולא הודה להא מוקמינן לה הודה אצ והודה גנו ועוד דקמשני כשעמד בדין מכלל דעד השתא נשלח עמד בדין והא נשבע הוא ותבעי קתני מכלל דנשב"ד הוא הלכך ל"ג ליה. וה"ג אי הכי חומש נמי משלם ת"ל הוא כו' אי הכי ממון גמור הוא וחומש נמי לשלם: **לפי שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות.** דחומש ממאי קאתי משבועתא לאו שבועה היא דקי"ל (דף מב:) אין נשבעין על הקרקעות ואפי' הכי לימשבע כפר לה שעבוד הקרקעות דלי לאו משום מחריות נכסים לאו עליה רמיא לשלומי: **רבא אמר.** לעולם בגזילה קיימת ודקשיא לך ולמייב הכן חומש על שבועת עצמו כיון דהודה ככפ כשהיתה דקקין שממון מביו נתון בה מופקדת ביד מחריס וגזילה זו בתוכה דכי משבע אפי' בקושטא משבע (ב) (ולא תימא בשיקרא משבע כדמשבע לעיל) ותנן במס' שבועות (דף לו:) ומייתיס על זה השבועה ועל שגגתה עס זה הפקדון ואין מייתין על שגגתה גרידתא כי הכא לחייבי מנקיס: **לא שנו אלא שאין.** חומה אפי פרוטה קיימת מן הגזילה עצמה ואפי פרוטה הוא דמחייב ליה ולאו ממונא איכא בעי שלומי הכא אף על גב דהשתא לאו שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרינן השתא ליכא גזילה (ג) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה (ד) הדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין כאן השבה יש כאן (ה) הכי קאמר אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן (ו) ואמר רבא הרי אמרו (ז) נזיר שגילח ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גילח אחת ונשרה אחת מהו (ח) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא נזיר שגילח אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילח אחת מי אמרינן השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילח לא הוי ב' שערות הדר פשטה שער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששער אין כאן (ט) מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו (י) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה (יא) בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן (יב) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה (יג) פקקה בזמורה עד שימרח (יד) היו בה שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה טעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותיהוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי אמרו (ז) גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא

אמר רבא גזל שלש אגודות בג' פרוטות והוזלו ועמדו על שתים חייב להחזיר לו אחרת. פי' אס ישנה בעין מחזיר אותה ואס לאו משלם ליה שוה פרוטה כמו שהיתה שוה בשעת הגזילה והוא הדין בחמת שגזלה והוזלה שמחזיר לו לגודה או למיס אלא רבנתא נקט לאפילו בשלמה דקיימ מנות השבה בתרתי אפי"ס חייב להחזיר לו אחת מע"ג דמהאי ואינא תונא תמיד ליחזיר לו אחת מהן ואינא תונא ואפי' בשלמה דקיימ מנות השבה ואפי' הכי חייב להחזיר לו אחרת ואינא תונא (ו) גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך טעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אע"ג דהשתא לאו ממונא (ח) כיון דמעיקרא ממונא הוא בעי שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרינן השתא ליכא גזילה (ט) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה (י) הדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין כאן השבה יש כאן (יא) הכי קאמר אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן (יב) ואמר רבא הרי אמרו (יג) נזיר שגילח ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גילח אחת ונשרה אחת מהו (יד) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא נזיר שגילח אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילח אחת מי אמרינן השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילח לא הוי ב' שערות הדר פשטה שער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששער אין כאן (טו) מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו (טז) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה (יז) בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן (יח) חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה (יט) פקקה בזמורה עד שימרח (כ) היו בה שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה טעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותיהוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי אמרו (כא) גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא

נשבע

אגף חציה. תימה היכי דמיא כך בעיא להכי לעיל דגף אין כאן נקב ולמה לן תועיל הסתימה דמ"מ אס לא נקבה מעולם מלא כך ומ"ל שגף חציה [ועוד] תימה להכא אמר בסתמוה שמרים שמה סתימה ובסס"ק דיבמות (דף טו:) אמרינן חבית של זיתים מגולגלים ב"ש חומרים אין לריכה לינקב ומודים אפי נקבה וסתמוה שמרים שהיא טהורה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ניחא להו לבעלים במה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמוה שמרים לאו סתימה מעלייתא היא אלא לענין להטיל טומאה הוא סתימה מעלייתא:

ו) לעיל לו:, ג) מיר מב, ג) כלים פ"י מ"ג, ד) לעיל לו:, ה) ס"ל ל"ג,

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דהסתם לאו ממונא הוא כיון: (ו) שם ליכא גזילה גביה אי דלמא: (ז) רש"י ד"ה חבית וכו' ומ"ש ופסק וכו': (ח) בא"ד כפ' אלו כלים מלילין:

מוסף רש"י

ותנא תונא. כלומר מלינו תנא אלו המסיימינו בזמת (קדושין כד:). גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו. לגנזו, הרי שלך לפניך. בעין כמות שהוא, דהיכ שלוחו מיכר הוא (לעיל סו:) ובלבך שיאמר לו לאחו עלמו וקרינא ביה והשיב את הגזילה אשר גזל, שהרי לא נשתנה (גיטין נ:).

רבינו חננאל

רבא אמר הב"ע בגון שהיתה דיסקיא של אביו מופקדת ביד אחר. פי' שני שקין מחוברין ומונחין על החמור, אחד מצד זה ואחד מצד אחר. ובלשון ישמעאל אלברג'. **איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא הני מילי היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו, לא שנא גזילה קיימת שנא אין גזילה קיימת לשמא תייקר לא חיישינן.** וכן הלכה. וכן פסק בפר"ח דצ"ל. אין משלמין חומש על שבועת כפירת שעבוד קרקעות. פי' כגון שאין גזילה קיימת וכיון שהניח קרקע ובא הנגזל לטרפו להפרע דמי גזלה שגזלו אביו ודחה היורש וכפר ונשבע בה, נמצאת שבועתו שכפר ונשבע על הקרקע שה(ג)ניח מורישו. **אמרי גזילה אין כאן מצות השבה אין כאן.** רב חננאל ז"ל פי' מצות השבה אין כאן, שלא קיים מצות השבה שהרי לא השיב מה שנגזל. **חבית שניקבה וסתמוה שמרים הוצלה.** פי' סתמוה שמרים נידונית כצמיד פתיל מבפנים ומצלת מן הטומאה על כל מה שבתוכה דתניא ר' יהודה אומר אין צמיד פתיל וחכ"א יש, כיצד חבית שניקבה וסתמוה שמרים ר"א אינה מצלת, וחכ"א מצלת. ודברים ברורים. ובפר' קמא דיבמות אמרי' חבית נקובה היתה וסתמוה שמרים. ונתברר הפירוש.

קלב א מיי' פ"ח מהל' גזילה ואבידה הלכ' יד ופ"ז מהל' שבועות הלכה ג ד סמג לאוין רס ועשין עג:

קלג ב מיי' פ"ז מהל' גזילה ואבידה הלכה יא סמג עשין עב טור ש"ע חו"מ סי' שמ סעיף ג:

קלד ג מיי' שם פ"ל הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שם סעיף ג:

קלה ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

קלו ו מיי' פ"ח מהלכות מזיקין הלכה ו:

קלז ז ח מיי' שם הלכ' ז: קלח ט י כ ל מיי' פכ"ג מהלכות טוען ונטען הלכה ח: